

Η υφιστάμενη κατάσταση στη Θεσσαλία και οι προοπτικές βιώσιμης διαχείρισης των υδατικών πόρων της

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ

3^η Συνάντηση – 27/5/2021

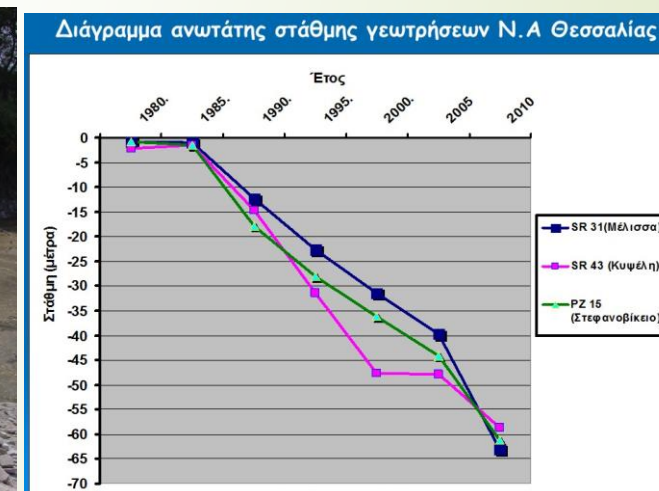
Γκούμας Κώστας

27 Μαΐου 2021

Υδατικό πρόβλημα Θεσσαλίας :

Τις τρεις τελευταίες δεκαετίες τουλάχιστον, η Θεσσαλία βιώνει τις επιπτώσεις ενός σύνθετου υδατικού προβλήματος, το οποίο με την κλιματική κρίση θα γίνει οξύτερο. Στο βαθμό που δεν επιλύεται, επηρεάζει :

1. Υδατική ασφάλεια (από πλημμύρες και ξηρασία) των Θεσσαλών,
2. Περιβάλλον (ληστρική εκμετάλλευση υδατικών οικοσυστημάτων - εξάντληση υπόγειων νερών και ποταμών, διάβρωση εδαφών) και την
3. Οικονομία (Εν δυνάμει οικονομικό και κοινωνικό πρόβλημα από φθίνουσα γεωργία (εγκατάλειψη εκμεταλλεύσεων λόγω έλλειψης νερού και κόστους

ΘΑ ΥΠΑΡΧΕΙ

ΝΕΡΟ ΓΙΑ ΤΟ "ΑΥΡΙΟ" ΤΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ;

3^η Συνάντηση – 27/5/2021

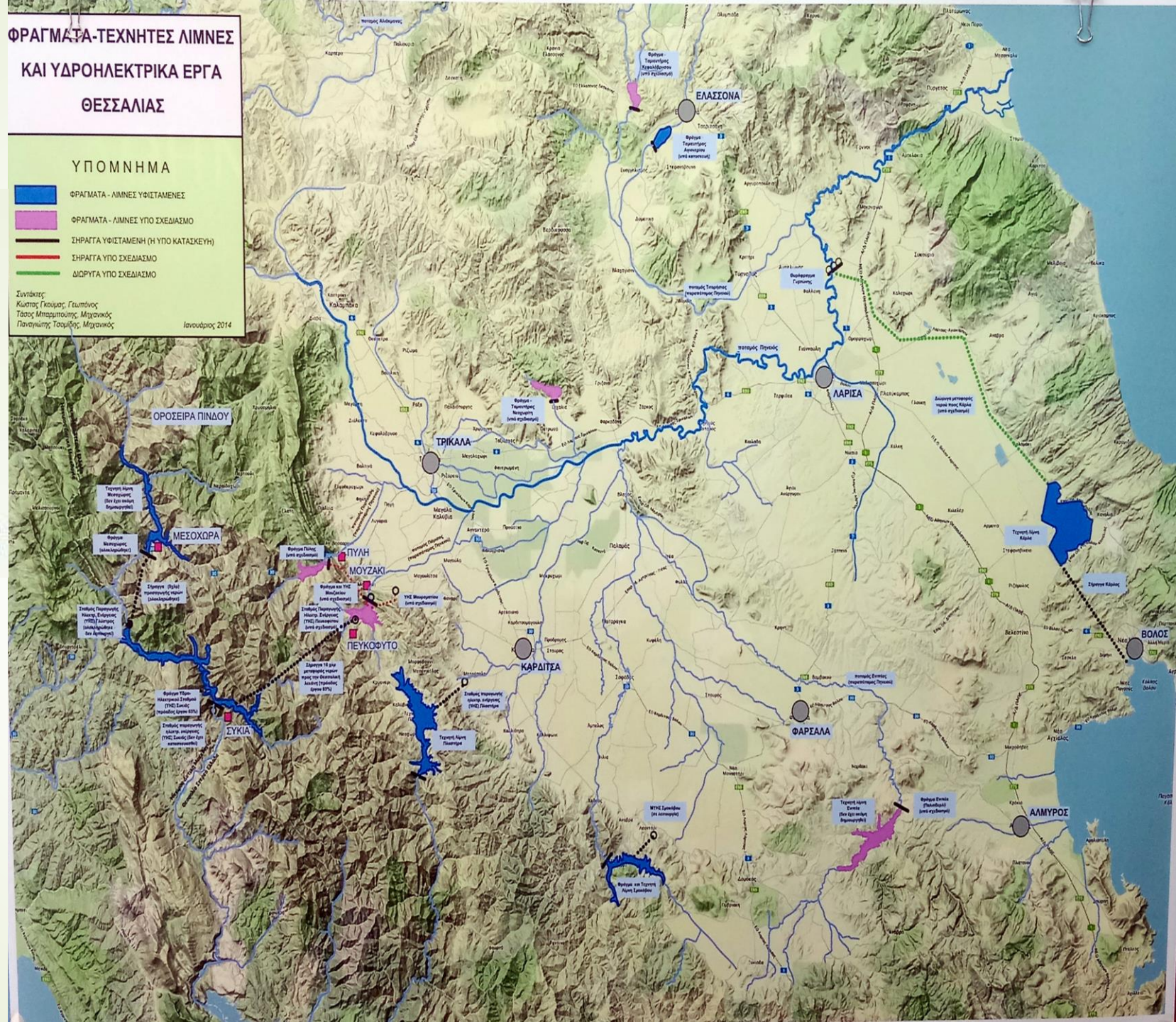
ΦΡΑΓΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΛΙΜΝΕΣ ΚΑΙ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΦΡΑΓΜΑΤΑ - ΛΙΜΝΕΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ
- ΦΡΑΓΜΑΤΑ - ΛΙΜΝΕΣ ΥΠΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ
- ΣΗΡΑΓΓΑ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ (Η ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ)
- ΣΗΡΑΓΓΑ ΥΠΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ
- ΔΙΩΡΥΓΑ ΥΠΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Συντάκτες:
Κώστας Γκιουρής, Γεωπόνος
Τάσος Μπαρταλούης, Μηχανικός
Παναγιώτης Τσιούλης, Μηχανικός

Ιανουάριος 2014

Γκούμας Κώστας

Προϋποθέσεις βιώσιμης διαχείρισης υδατικού Θεσσαλίας :

1. Επιστημονική κατάρτιση,
2. Τεχνολογία,
3. Όραμα,

1. Πολιτική βούληση - κοινωνική συμφωνία
2. Ρεαλιστικό σχέδιο με χρονοδιάγραμμα,
3. Οικονομικοί πόροι

Σχέδιο Διαχείρισης ΛΑΠ Θεσσαλίας (ΣΔΛΑΠΘ)

(ΦΕΚ ΤΑ 4682/29-12-2017. σελ. 219 - 66139)

- ☐ Καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης
- ☐ Δράσεις, μέτρα, έργα με στόχο την «καλή» κατάσταση υδατικών συστημάτων
- ☐ Προσδοκία υλοποίησης μέτρων

Σχέδιο Διαχείρισης ΛΑΠ Θεσσαλίας (ΣΔΛΑΠΘ)

(ΦΕΚ ΤΑ 4682/29-12-2017. σελ. 219 - 66139)

Οι κακές επιδόσεις στην υλοποίηση όσων προβλέπονται ήδη από το 2014 δεν προοιωνίζουν καλλίτερα αποτελέσματα για το 2027.

Το ΣΔΛΑΠΘ από εκσυγχρονιστικό εργαλείο βιώσιμης διαχείρισης κινδυνεύει να καταστεί :

❖ «Γράμμα κενό» - «Ευχολόγιο» - «Άσκηση επί χάρτου»

Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Ξηρασίας/Λειψυδρίας (ΣΔΚΞΛ) (ΦΕΚ ΤΑ 4682/29-12-2017. σελ. 40 - 65960)

Ανενεργές οι δράσεις του για :

- αρδευτικό νερό,
- αρδευτικά δίκτυα,
- μείωση αντλήσεων,
- αντιδιαβρωτική προστασία, κ.α

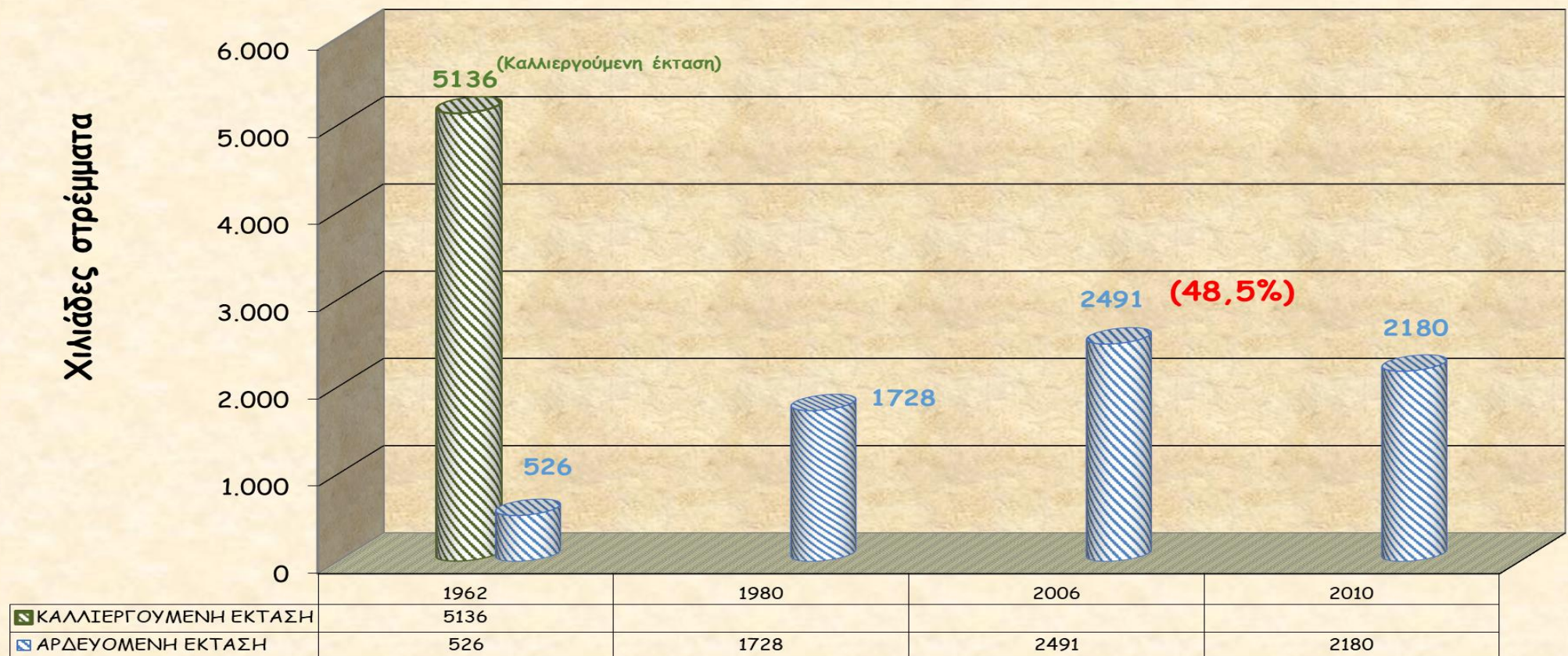

Μηδενισμός Υδατικού Ισοζυγίου Θεσσαλίας (ΣΔΛΑΠ, 2017)

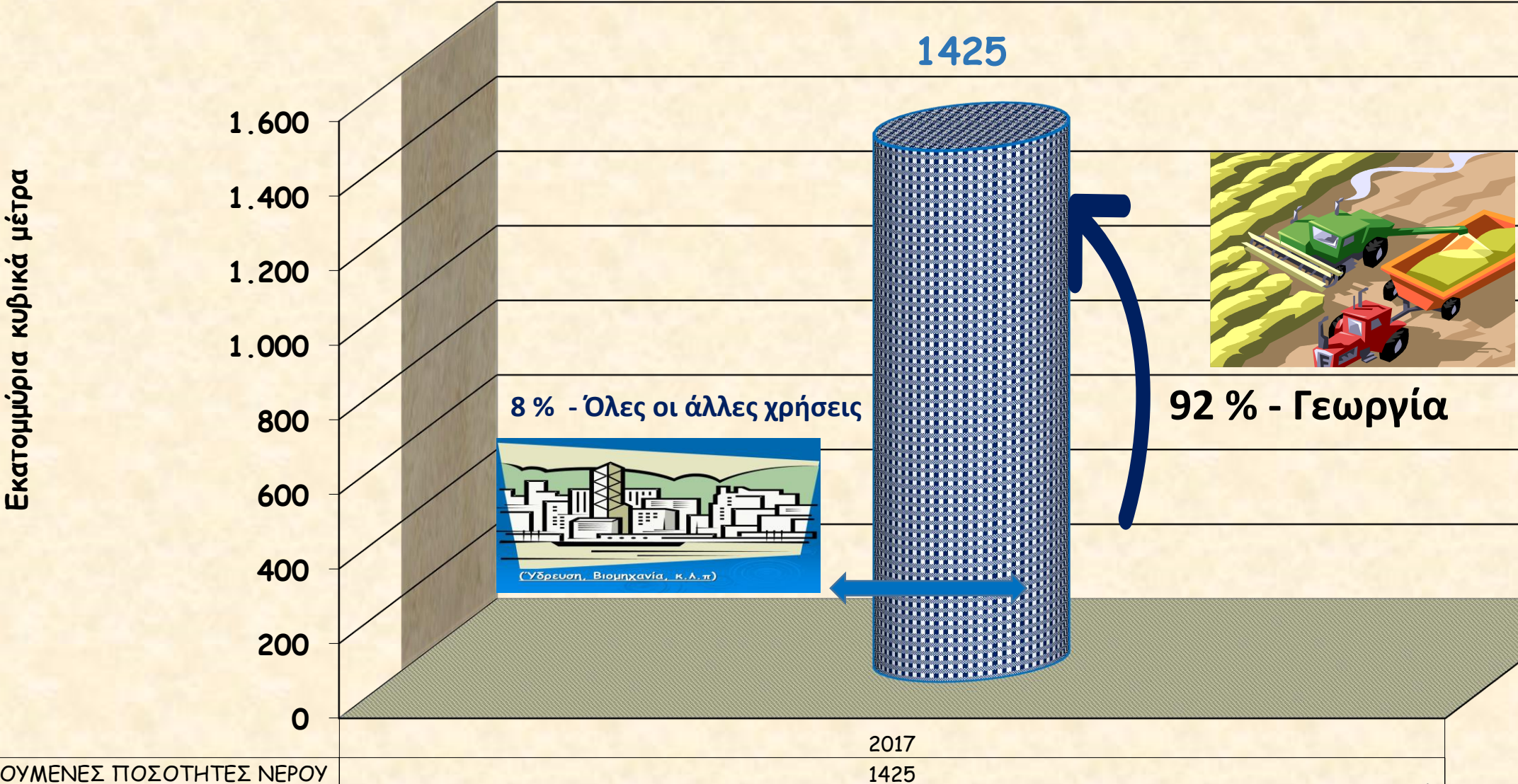
Στην σύνθετη και δύσκολη εξίσωση μηδενισμού του υδατικού ισοζυγίου, η μόνη σταθερά είναι οι ανάγκες σε νερό της Θεσσαλίας

Ανάγκες σε νερό* = **Βιώσιμα διαθέσιμα** + **Υφιστάμενα έργα** + Μέτρα & έργα [Εξοικονόμηση νερού (14%) + Έργα (Δρομολογημένα + Νέα)] *Ανάγκες της Θεσσαλίας σε νερό [2.500.000 στρέμματα (2007)+ ύδρευση + βιομηχανία) = **1.425 hm³**

ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ (1962 - 2010)

ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΝΕΡΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

1^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Θεσσαλίας (EL 08)

Μηδενισμός Υδατικού Ισοζυγίου Θεσσαλίας (ΣΔΛΑΠ, 2017)

Ανάγκες σε νερό* = **Βιώσιμα διαθέσιμα** + **Υφιστάμενα έργα** + Μέτρα & έργα [Εξοικονόμηση νερού (14%) + Έργα (Δρομολογημένα + Νέα)] *Ανάγκες της Θεσσαλίας σε νερό [**2.500.000 στρέμματα** (2007)+ ύδρευση + βιομηχανία) = **1.425 hm³**

Βιώσιμη διαθέσιμη ποσότητα νερού (Επιφανειακά + Υπόγεια)	- 780 hm³
Ετήσιο έλλειμμα υδατικού ισοζυγίου Θεσσαλίας	<u>645 hm³</u>
Ποσότητα σε υφιστάμενα έργα ταμίευσης (ανά έτος)	- 168 hm³
Ετήσιο έλλειμμα υδατικού ισοζυγίου Θεσσαλίας	<u>477 hm³</u>

Προβλεπόμενα (Μέτρα & Έργα) μηδενισμού υδατικού ελλείμματος

1 ^η δέσμη	Μείωση αρδευτικής κατανάλωσης 14% (από 524 σε 450 m ³ /στρ.)	185 hm³
2 ^η δέσμη	Δρομολογημένα έργα (Κάρλα, Αγιονέρι, Ληθαίος κ.α)	67 hm³
3 ^η δέσμη	Πρόσθετα έργα (Πύλη, Μουζάκι, Ενιπέας, κ.α), Τεχνητός εμπλουτισμός, Πεδινές λιμνοδεξαμενές	225 hm³
Σύνολο :		<u>477 hm³</u>

Δράσεις - Μέτρα – Έργα (ΣΔΛΑΠ 2017)

«Υποχρεωτικά με καθορισμένη περίοδο εφαρμογής..» - σελ. 45 ή 65965

1^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Θεσσαλίας (ΕΛ 08)

1 ^η δέσμη	Μείωση κατανάλωσης 14% (από 524 σε 450 m ³ /στρ.) στα 2.500.000 αρδευόμενα στρέμματα (2007) της Θεσσαλίας : Χωρίς σχέδιο – masterplan – κίνητρα, με προβληματικούς φορείς (ΤΟΕΒ, Θεσμικό πλαίσιο) ή ανεξέλεγκτους χρήστες (ιδιωτικές γεωτρήσεις)	; hm ³
2 ^η δέσμη	Δρομολογημένα έργα : <u>Κάρλα</u> : Από το 2000 (έναρξη) μόλις το 2020 υλοποιήθηκε το 30% του αρδευτικού δικτύου (άρδευση 20.000 στρ.). <u>Αγιονέρι</u> : Στάσιμο το έργο από το 2006 (13 hm³) <u>Ληθαίος</u> : Έναρξη το 2005 και δεν ολοκληρώθηκε ακόμη (4 hm³)	20 hm³ - -
3 ^η δέσμη	Πρόσθετα περιφερειακά έργα : <u>Πύλη, Μουζάκι, Ενιπέας</u> (ένταξη 2021 σε ΣΔΙΤ), κ.α <u>Τεχνητός εμπλουτισμός Χάλκης</u> (10 hm³) : Προκαταρκτική από το 2000 <u>Πεδινές λιμνοδεξαμενές</u> (75 hm³): Ανεδαφική πρόταση χωρίς τεκμηρίωση (Πρόκειται για έργα χωρίς ωριμότητα, με άγνωστο ή/και πλασματικό προϋπολογισμό και με πιθανό χρόνο υλοποίησης 15 – 20 χρόνια) Δες περισσότερα για τα Περιφερειακά έργα στον σύνδεσμο : https://drive.google.com/file/d/1UeJ6hx8lz5GYWrqChj0L1Ykfcha4hIVT/view?usp=sharing	0 hm³ 0 hm³ 0 hm³

Σύνολο : 20 hm³

2^η δέσμη μέτρων - Δρομολογημένα έργα : 67 hm³

Αγιονέρι : Στάσιμο το έργο από το 2006 - **13 hm³**

Ληθαίος : Έναρξη το 2005 και δεν ολοκληρώθηκε ακόμη - **4 hm³**

Κάρλα : Από την έναρξη (2000) υλοποιήθηκε το 30% του αρδευτικού δικτύου - **60 hm³**
(άρδευση μόνο 20.000 στρ.).

Φράγμα Αγιονερίου Ελασσόνας

24 3 2006

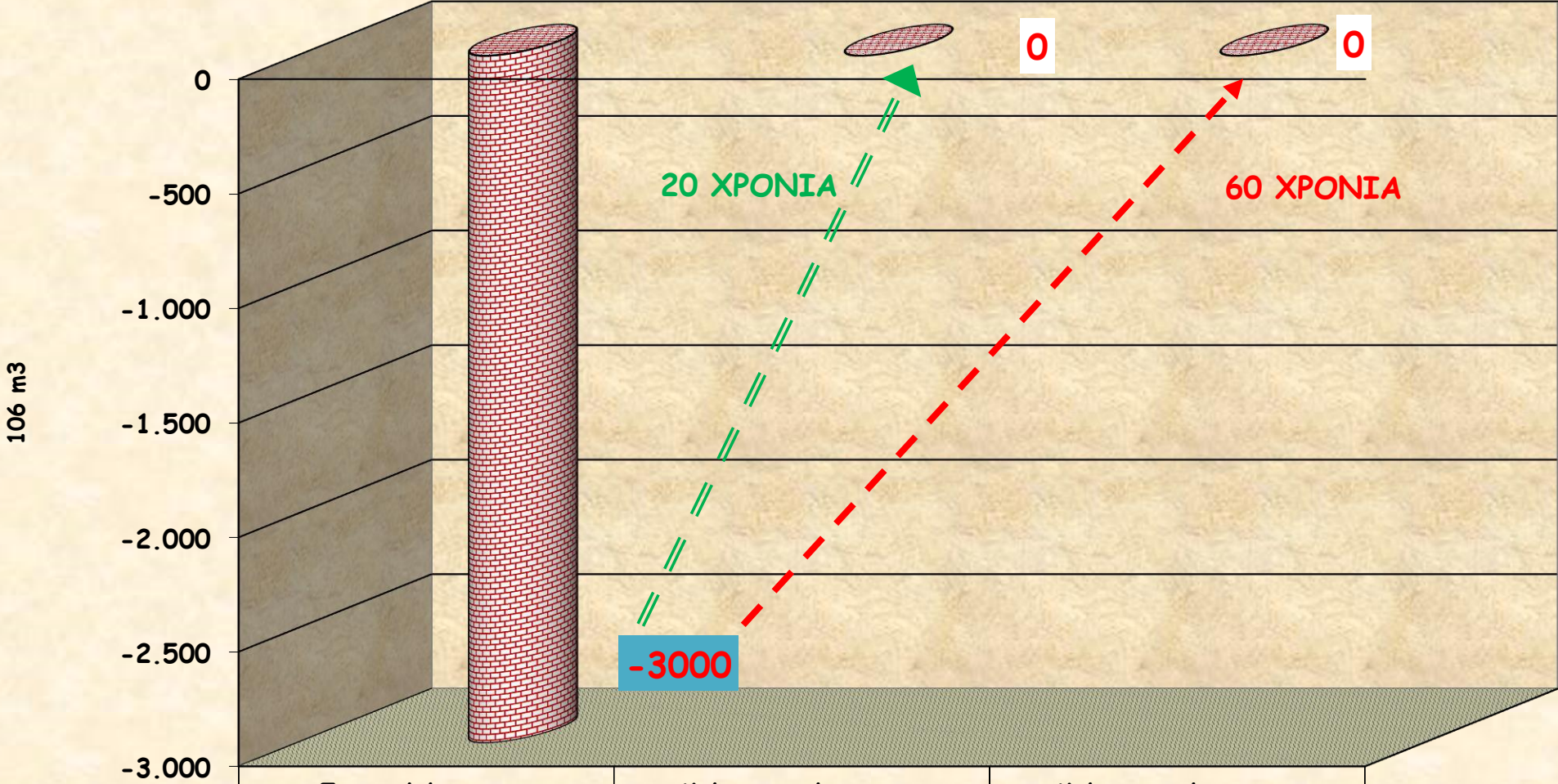

Φράγμα Ληθαίου Τρικάλων

Το ΣΔΥΛΑΠΘ του 2014 περιλάμβανε σενάριο μεταφοράς νερού από το Θεσσαλικό τμήμα του Αχελώου (φράγμα Συκιάς και σήραγγα μεταφοράς), που αφαιρέθηκε με εντολή του Υπουργείου προς τους μελετητές της 1^{ης} αναθεώρησης του 2017.

ΣΕΝΑΡΙΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΡΟΦΟΡΕΩΝ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

	Συνολικό έλλειμμα το 2019	Μείωση ελλείμματος το 2039 με μεταφορά (150 - 200 εκατ. μ3) από Αχελώο	Μείωση ελλείμματος το 2079 με νέα έργα ταμίευσης (ΛΑΤΠ Πηνειού)
ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΡΟΦΟΡΕΩΝ (2019 - 2039 - 2079)	-3000	0	0

Συμπερασματικά :

- Η πρόβλεψη – πρόταση του ΣΔΛΑΠΘ υλοποίησης έργων δομικών κατασκευών και ειδικά έργων ταμίευσης νερού στη Θεσσαλία, στο χρονικό ορίζοντα 2017 – 2021 (που διανύουμε ήδη), θεωρείται ανέφικτη, τόσο από πλευράς ωριμότητας των απαιτούμενων μελετών και διαδικασιών (απαλλοτριώσεων, δημοπρατήσεων) όσο και από πλευράς οικονομικών δυνατοτήτων της χώρας.
- Ο στόχος για την αποκατάσταση του ήδη εκρηκτικού ελλείμματος των 3 δις κ. μ. υπόγειου νερού σε 60 χρόνια (σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΣΔΛΑΠΘ) δεν είναι επίσης εφικτός.
- Η πρόβλεψη – δέσμευση (του ΣΔΛΑΠΘ) για άρδευση 2,5 εκ. στρεμμάτων στη Θεσσαλία σε συνδυασμό με την αδυναμία (για πολλά ακόμη χρόνια) υλοποίησης των απαιτούμενων έργων, θα έχει ως αποτέλεσμα την επιδείνωση του οικολογικού προβλήματος (απολήψεις 150-200 εκ. κ. μ. ετησίως από μόνιμα υπόγεια αποθέματα).
- Το εναλλακτικό, καταστροφικό για την Θεσσαλία, σενάριο, είναι η μείωση των αρδευόμενων παραγωγικών εκτάσεων (από 500 – 900 χιλιάδες στρέμματα) και η φτωχοποίηση χιλιάδων αγροτικών νοικοκυριών.

Σε αντίθεση με τα προηγούμενα, η ολοκλήρωση των ημιτελών έργων επί του Άνω Αχελώου είναι εφικτή με ευνοϊκότερες οικονομικές προϋποθέσεις (η σχετική δαπάνη ολοκλήρωσης του φράγματος Συκιάς και της σήραγγας Πευκοφύτου δεν ξεπερνά τα 300 εκατ. €).

Σε ρεαλιστικό χρονικό διάστημα 5-6 χρόνων, η μεταφορά, από τον Αχελώο στη Θεσσαλία, 250 εκατ. μ³ νερού, μπορεί να συμβάλει στην αποκατάσταση του μείζονος οικολογικού προβλήματος της Θεσσαλίας και ταυτόχρονα να εξασφαλίσει την υδατική ασφάλεια της (από ξηρασία/ λειψυδρία).

Για να γίνει όμως αυτό, θα πρέπει να ξεχάσουμε τα «υπέρ» ή «κατά» του Αχελώου και να αποφασίσουμε πως θα αξιοποιήσουμε καλλίτερα τα εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ που δαπανήθηκαν για τα έργα αυτά. Φυσικά η μεταφορά από τον Αχελώο 250 εκατ. μ3 νερού προς τη Θεσσαλία, δεν αποτελεί πανάκεια για την επίλυση όλων των υδατικών προβλημάτων της.

Μπορεί όμως να συμβάλλει καθοριστικά στην άμβλυνση του μείζονος οικολογικού προβλήματος της Θεσσαλίας και να ταυτόχρονα να κερδίσουμε τον απαιτούμενο χρόνο για τις υπόλοιπες αναγκαίες παρεμβάσεις.

Στο βαθμό που θα εξακολουθούμε να προσεγγίζουμε το πρόβλημα με συμβατικούς όρους και ξεπερασμένες νοοτροπίες, τότε ναι το υδατικό πρόβλημα θα επιδεινώνεται και δεν πρόκειται να λυθεί.

Πρέπει να προχωρήσουμε χωρίς παρωχημένα υδατικά ή άλλα στερεότυπα τύπου «όσο περισσότερο νερό τόσο καλλίτερα για την παραγωγή μου» ή «οι κακοί αγρότες με τα παρκαρισμένα τζιπ στο Κολωνάκι, σπαταλούν το νερό στον κάμπο» !

Σας ευχαριστώ